

Božična priloga

„Slov. Gospodarju“

1

9

2

4

Ob Božiču.

Odrešenik je prišel. Prišel je med one, katerih delez je siromaštvo in trpljenje, da jim prinese in jim odkrije največji zaklad — ljubezen. Ni si izvolil mehkih, svilnatih blazinic, temveč trdo slamo v jasliah in ne bleščečih dvoran, temveč tuž, mrzel in temen hlev. In vendar je On zmagal nad vsemi, ker je ljubezen premagala trpljenje.

Mi proslavljamo ta največji dogodek v zgodovini človeštva in njegovega duševnega prerojenja ter obnavljamo nanj spomin v času, ko je krog nas noč mrzla in temna ter svetlikajo upapolno iz mrzle teme le zvezde, kakor da oznanjajo: tam visoko, tam daleč je luč, je ogenj in je življenje . . .

Ko zunaj brnijo in pojejo zvonovi, a v svetlih hišah se svetlejšje žarijo oči otrok, ko vonj dogorelih svečic in smrečja zapodi vsaj za trenutek iz človeških src vse neplemenito in nizkotno, tedaj vstajajo kakor iz grobov spomini na preteklost in silijo misli v bodočnost.

Gotovo, tudi pri tebi je tako, dragi bralec »Slovenskega Gospodarja« in tudi pri meni je tako. In kam vse hiti naš duh! Kako se dviga pred našimi duševnimi očmi kakor zastor pred pričeto igro in zremo nazaj v ure sreče, hotenja, veselja, a tudi prestanega gorja in minulega trpljenja.

Kam naj se ozremo v tej uri spominov? Ali tja nazaj, ko sva urejevala smrečje za »betlehem« na sveti večer v družbi staršev, bratov in sester? Ko sva polagala zlate pene (leskec) na jabolka, orehe in vejice, pa še nisva vedela, da je v svetu marsikaj še bolj prazno, kakor so tiste svetle in lesketajoče se pene! Ali greva zopet kot otroka k prvi polnočnici, da začutiva še enkrat tisti veličastni trenutek ob polnočni uri, ko zapoje duhovnik »Gloria in excelsis Deo« in nas obdaja slutnja, da smo vsi: stari in mladi, živi in neživi, navzoči in nenavzoči, ena sama družina, ki čuti dih božji nad seboj ter se zlijejo vse misli in čuvstva skupaj v staro in priprosto pesem: »Oj, srečno mesto Betlehem«, ki doni kot najlepša molitev in zahvalna pesem Bogu.

Ali naj pojdeva na tiste strašne, brezkrone gališke planjave, ali v tiste brezkončne, gričaste Karpate, ali na trda kraška tla in silne tirolske planine, kjer si stal v trdi zimski noči kot vojak na straži in trepetal od groznega mraza? Toliko vas je bilo! Celi regimenti in armade, a vsak se je čutil tako strašno osamelega, kakor še nikdar v življenju, in misel je hitela tja, kjer je slab, bojazen in ljubezen matere, očeta, vseh tvojih stiskala srca. Pač menda nikoli ni tako iskreno in koprneče vrela iz naših src molitev: »In mir ljudem na zemlji.«

In miru, ljubezni in pravice ni, čeravno že šteje mo 1924. leto, odkar je prišel Odrešenik in so človeštvu zapeli ob Njegovem rojstvu angelji visoko pesem o slavi Bogu na višavah in o miru ljudem na zemlji. Če pa se vprašamo, zakaj ga ni, kako to, da ne zavlađa res vseobča ljubezen in s tem mir, moramo si priznati, da ogromna večina še ni spoznala pravega duha Odrešenikovega nauka, in če ga je spoznala, je njeno meso, je njena volja še pre-slaba, da bi ga izpolnjevala.

Toda pustiva, dragi bralec, vsa ta razmišljanja, od-ženiva skrbi in vsaj za trenutek se otesiva vsega posvetnega ter tako osvobodjena in očiščena povzdigniva skupaj s vsem krščanskim občestvom večnolepi slavospjev:

»Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.«

Filpov.

Matko Krevh:

Angeljček.

Med vsemi slikami, ki visijo po stenah moje nizke so-be, mi je najdražja fotografija učencev in učenk iz prvega razreda. Zakaj neki ravno ta? Povem brez ovinkov: ker je na njej naslikana Vebilova Marica. Da, Marica! Gledam njen otroškoren obrazek, po licu pa mi polkizjo solze . . .

Slike skoro nikoli ne podajo žive resnice, a vendar nam pomagajo, da si fotografirane osebe lažje predstavljamo. S pomočjo te svoje slike si predstavljam čisto prav živo svojo učenko Marico. Gledam v duhu njene skrivnostne oči, ki so žarele kakor dva črna bisera. O, Marica je imela žive, izrazite oči — ne takih, kakor nekateri počasni otroci z lenim, mrtvim pogledom, da človek zastoj išče karaz v njih.

Pa kaj bi opisoval Marico, ko pa se tak angeljček ne da popisati! »Angeljček, s črnimi očmi!« se bo kdo začudil. Zakaj pa ne? Ali je že kdo videl živega angeljčka,

pravcatega poslanca iz neba? Kdo more trditi, da mora imeti angeljček ravno zlate lase in modre oči? Zakaj ne bi imel črnih oči in temnih kodrov? Če so lepi, a? — Pravim: Marica je bila lepa kakor angeljček — pa tudi pridna, o, da, zelo pridna. Molila je rada, učila se je rada, nepotrebne ni govorila, ker je bila za svoja otroška leta nenavadno razvita in resna. V resnici, nekaj posebnega je bilo v tem otroku. Včasih resna, zamišljena, drugič zopet razigrana, a nikoli razposajena. Bila sva si velika prijateljca, zato mi je tudi zaupala vse. In vendar je nisem nikoli popolnoma razumel. So otroci, ki po svojem mišljenju in obnašanju niso več otroci. Prehitro dozoriyo, s tem telesne moči nekako pred časom porabijo, in otrok ovene kakor mlad cvet v prezgodnji pomladi. Jaz pa pravim: Bog ima pridne otroke rad, zato jih vzame k sebi, da si v vsakdanjem življenju ne umazejo čistih duš.

In Marica je imela čisto dušo, zato se prav nič ne bojim očitka, da sem jo primerjal angeljčku.

Njena posebnost je bila njena ljubezen in vnema do lepih pesmic, zlasti do nabožnih. Rada se jih je naučila na pamet. Kakor hitro se je vgnezdila taka pesmica v njeni pametni glavici, hajd na oder in poslušati smo jo morali. Pa smo jo prav radi, ko pa je znala tako lepo prednašati. Nič se ni bala in ne spominjam se, da bi se bila kdaj zmočila. Oj, ti ljuba Marica, res, bila si zlat otrok!

Nekoč me je po šali potegnila za rokav ter mi namignila, naj jo počakam.

»Kaj je novega, Marica?«

»Gospod, če se mi boste smejali, vam ničesar ne povem.«

»Marica, kdaj sem se norčeval s teboj?«

»Veste, ne bo vam več treba iskati pesmic, jih bom kar sama naredila.«

»Ti — pesnice?« Nehote sem se nasmehnil.

»Vidite, se že smejite! Ne pokažem vam svoje pesmice, vam že ne!«

»Marica, prehitro mi zameriš. Veš, nasmehnil sem se zato, ker si ne morem misliti, da bi ti že znala pesnikovati.«

»Oho, saj nisem kovač, da bi jih kovala. Rekla sem, da sem pesnico naredila.«

»Dobro, pa mi jo pokaži!«

Kramežljivo mi je izročila listek, na katerem sem bral to-le prvo pesmico Maričino:

Naša muca šekasta,
pije rada mlekeca.
Rada miške lovi,
Mladin muckam jih deli.

»No, kako se vam zdi?«

»No, kako se vam zdi?«

»Velja, le tupatam nekoliko šepa.«

»Kdo? Naša muca? O ne, naša muca ravno hodi.«

»Kaj nisem rekel, da muca šepa, temveč pesmica.«

»Vi ste smešni! Pako naj pesmica šepa, saj nima nog.«

»Marica, prav pridna si, pesmica mi res ugaja. Zakaj pa nisi kakšnega drugega predmeta opovala, na primer ptičke, rožike, mamico . . .?«

»Mamica sem hotela, pa mi je pri tem prišla na misel »jamica«; o, tega pa ne storim.«

»Prav imaš, mamica morajo živeti za Marico!«

»Ali še smem narediti več pesmic?« me je vprašala resno.

»Seveda, kolikor hočeš! Sedaj pa z Bogom! Angeljček naj te varuje!«

In odbrzela je domov, ne vem pa, če jo je moja kritika zadovoljila.

Naša Marica je bila včasih razigrane volje, tupatam nekoliko poredna, pa ne toliko, da bi je ne smel primerjati angeljčku. Pravijo, da so celo angeljčki v raju poredni. Zakaj ne bi bili, saj se jim dobro godi. Ko jih je Bog Oče ustvaril, so se razkropili po raju, tudi na zemljo so prišli. Nekaj jih je ostalo blizu Stvarnika. O, tem je bilo dobro, še preveč dobro, zato so postali poredni in radovedni. Posebno jih je zanimala brada Boga Očeta. Pa se ti pripizli tak nebeški nagajivček ter potegne prav narahlo za brado. Joj, kaj bo sedaj? Bog Oče pa se je nasmehnil ter samo nekoliko zažugal porednemu angeljčku: »Ti, če me še enkrat potegneš za brado, boš moral za sedem let na zemljo!«

Nekoč so angeljčki ponagajali sv. Petru. Bilo je baš tedaj, ko so se na zemlji klali narodi med seboj in je moralo toliko ljudi umreti po nedolžnem. Kdor pa po nedolžnem umrje, pride v nebesa. Zato je imel sv. Peter, nebeški vratar, v tistih groznih časih dela čez plehasto gla-

vo. Kdo bi se čudil, če je tupatam zadremal pri nebeških vratih. Tako priložnost so porabili nebeški navihanci. Pripilazil se je eden k sv. Petru, mu odvezal ključce z desne strani ter jih obesil na levi strani za pas, nato so vsi izgignili ter se poskrili.

Pa ti prilomasti pred nebeška vrata nek narednik, ki je bil — čujte in strmite — izjema med tovariši, kar se tiče pridnosti, dasiravno ni bil brez naredniških slabosti.

Potrkal je s tako silo na nebeška vrata ter zakričal: »Odprite, da je sv. Petra kar vrglo v nebeški zrak.«

»Kdo si, razbijač? Gotovo si na napačni poti. Tu gori smo bolj ponižni.«

»Jaz, narednik pri tem in tem polku, ti ukazujem: odpri takoj, če ne, te zapišem k raportu!«

»Ono«, se je začudil nebeški vratar, »potem pa le kar zunaj ostani!«

Narednik je postal ponižnejši.

Prosim, odprite!«

»Tako pa že. Čakaj, da najdem ključ. No, kje pa ga imam?«

Iskal je in iskal, nafti ga ni mogel. Pogledal je na vrata, ključca ni, na žreblju tudi ne — kje bi neki bil?«

»Najbrž so mi ga skrili oni poredneži. Čakajte, Bogu Očetu vas zatožim! He, naredniče, počakaj nekoliko, jaz imam pri Bogu Očetu opravke!«

Odšel je pred Stvarnika ter zatožil angeljčke. Bog Oče pa se mu je nasmehnil ter dejal:

»Saj imaš ključce pri sebi, poglej, na levi strani ti visijo na pasu. Zakaj pa dremleš pri vratih, če si vratar?«

Nekoliko je bilo sram sv. Petra, pa angeljčkom ni zameril, ker v nebesih zamere ni.

Kdo bi potemtakem zameril naši Marici, če je tupatam ponagajal. Jaz ne in sem vesel, da ji nikoli nisem, ker bi se sedaj bridko kesal.

Imam električni zvonec, ki pa je tako muhast, da sem včasih že skoro verjel, da je v zvezi s škrti. Kadar bi bilo treba zvoniti — molči trdovratno. Vse prilivanje vode, mešanje salmijakove soli, vrtnanje, navijanje, vse je brezuspešno. Treba iti na spoved — cerkovnik pritiska zastoj na gumb, treba krstiti, — pridejo prijatelji — zvonec molči — ne pa prijatelji iz mesta, ki so me že neštetokrat ozmerjali zaradi pokvarjenega zvonca. Tem ljubim prijateljem bi jaz prijateljski svetoval: kupite mi nov zvonec z vsemi potrebcinami — pa si bomo še večji prijatelji — smete mi verjeti!

Zgodilo pa se je tudi, da se je zvonec naenkrat oglašil in baš takrat, ko sem bil najmanj pripravljen na njegov kričeči glas. Gorje mi, če sem se takrat Brill Britev se je zarežala v kožo in tekla je rdeča kri, tekla, tekla, ko bi moral že davno biti v cerkvi.

Naša Marica je imela z električnim zvoncec veliko veselje. Poseben užitek ji je bil, če je smela pritisniti na gumb pri vratih. Kadar me je potrebovala, da sem ji posikal pesmico, tedaj ni prenehala zvoniti. Natanko sem vedel, kdaj je pozvonila Marica in odkrito povem, da sem se vselej razveselil njenega zvonjenja.

Se rajši pa sem jo imel, kadar mi je negajala z zvonjenjem. To bi jo morali videti, ko je pridrela iz šole, previdno se približala vratom, pozvonila — a zelo na kratko ter že odhitela do vogla sosedove hiše. Tam je počakala vsa rdeča v obraz ter upirala žive oči v moje okno.

»Marica, ali si ti zvonila?«

»Seveda, kdo pa drugil!«

»Kaj želiš?«

»Ničesar. Misliha sem, da spite, pa sem vas hotela zbuditi.«

»Čakaj ti porednica! Jutri se vidva v šoli.«

»Ha, ha! Saj se vas ne bojim.« — Izginila je za voglom vesela, da mi je ponagajala. Bati pa se me ji ni bilo treba — to sva vedela oba.

Moj električni zvonec se je spametoval. Nič več mi ne nagaja; svojo službo opravlja, kakor se spodobi; prijatelj je ni — morda se jim je ravno zvonec zameril ali pa celo jaz sam, kdo bi vedel!

Pa vse to bi prenesel, ko bi samo enkrat še pozvonila — Marica.

Bilo je na Sveti večer. V svoji nizki sobi sem sameval pred jasicami, pred katerimi sem prižgal svečke ter mislil na davne Svete večere v domači hiši. Vse je minilo: sam sem sedaj, le lučke nemirno trepečejo in ura tikata svojo večno pesem.

»Čuj, ali ni pozvonil zvonec?« Poslušam — pozvonil še enkrat — odhitim odpirati okno. »Kaj je? Kdo me želi?«

»Gospod, na spoved moraval! Bil je cerkovnik.«

»Kam se neki nocoj tako umdi?«